

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem,
ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

7. Bonam esse libidinem multis argumentis probant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

significaretur in Apostoli jam baptizati & Sancti corpore vel animo superesse, motusque libidinis fuscitare, sed sola peccandi consuetudo, quam usu sibi Iulianus & quisque pepercisset. In cuius persona mox Apostolus ingemiscendo & baptismum postulando subjecerit, *In felix ego homo qui me liberabit de corpore mortis huius*, hoc est, a consuetudine videlicet mortifera corporali, inquit Pelagius: Iudeorum enim superbia quos in se transfigurabat Apostolus contemnebat, inquit Iulianus, dona Christi velut sibi non necessaria, quod veniam daret ille peccatis per baptismum qua ipsi legis admonitione vitarent. Quæ sensum latius prosequitur & inculcat commendatque alibi idem Iulianus, corpus mortis exponens peccatorum reatum, quæ consuetudine, hoc est, improborum imitatione collecta sunt, quibus per baptismum liberamur. *Legem in membris consuetudinem malam*. Hæc enim capitis illius commemorata interpretatio non solum est a Iuliani carptum multis locis, sed etiam continuata ipsius Pelagii. Cum ergo velut interitum erroris sui exhorrescerent aliquid mali istis Apostoli verbis intelligere quod ex parentibus propagaretur in prolem & in peccandi libidines æstuarer, consequenter Augustini interpretationem qua totum

illum locum de ipso Paulo cunctisque Sanctis, cum interno vitiorum innatorum exercitu, in hac mortalitate luctantibus exponeret, gravissimis calumnijs infamarunt: ut quod doceret Apostolum sic ista dixisse (non habuit in carne mea bonum, non ego operor illud sed quod habuit in carne mea peccatum, quasi quis se vellet intelligi remittentem consuetudinem in scorta, aliqua manu pestifera volens prorsus abdicari: atque hac de causa Apostolum etiam ad omnes Apostolos semper immoderate libidine fuisse pollutos. Item nec in carioso quidem corpore libidinem posse sperari. Quin etiam sustulit amorem poris ab eo & naturam carnis accusari. Hanc esse Manichæorum opinionem, quam Augustinus à Fausto præceptore didicisset: qui per legem sine membrorum resistente legem mentis, naturam malam significatam fuisse voluit. Denique nescisse dicebat pactando Iulianus, eversum in sanctitatis conventu, mox esse de matribus: qui ideo in natura invidiam male conversationis sordes resideret ut peccantibus metum demeret, quorum observantes Apostolorum & Sanctorum omnium consilia etiam invidiosos eos qui dicitur in Apostolum talia sepe dixisse comminaret. non enim quod volo bonum habeo, sed quod odi malum illud facio.

In Commentariis
Loci.
Iul. lib. 6.
apud Augustinum
cont. Iul.
c. 23.

Iul. lib. 1.
operis imperfecti
fol. 82. 83. 84
c. 109.
fol. 94.
a Lib. 6. cont.
Iul. c. 23. lib.
3. c. 16. lib. 1.
operis imperfecti
fol. 82. c.
94. c. alibi
b In Commentariis
c. 7. ad
Rom. lare

Iul. lib. 1.
Bonif. c. 8.
Lib. 6. cont.
Iul. c. 11.
Indicatur
lib. 6. cont.
Iul. c. 23. in
Iul. lib. 1.
operis imperfecti
fol. 95.
Lib. 3. cont.
Iul. c. 117.

Bonam esse libidinem multis probant.

CAPVT SEPTIMUM.

SED non contenti Pelagiani ab omni malitia sive culpæ sive pænæ purgasse concupiscentiam, etiam bonitatem atque innocentiam ejus magno studio Philosophicis fucatisque armati rationibus defenderunt, ut etiam solidis more suo fundamentis assereret Iulianus, definiendo, dividendo, ac disserendo, originem, speciem, modum, qualitatemque ejus quasi medicinaliter indagavit.

Et primò quidem esse voluit nihil aliud eam quam sensum. Ut enim id quod Augustinus dixerat. augeri concupiscentiam minuique convelleret, *sensus est*, inquit, *concupiscentia & mala qualitas non est*, ergo quando minuitur concupiscentia sensus minuitur. Vbi tam ipse quam Augustinus de habitualiter illa manente concupiscentia loquuntur, quæ cum omni homine nascitur, atque unde animi carnisque actuales motus ac desideria pululant. Hanc statuit esse sensum, hoc est potentiam quandam hominis illam, ut videtur, quam Philosophi appetitum sensitivum nuncupant, vel aliquem certè sensum externum. Clarius hæc indicat alio loco, *Caro concupiscit*, scilicet motibus actualibus inhiando rebus desideratis, *Quia carnaliter anima concupiscit*. Siquidem sine anima caro nec sentiat. Concupiscere autem viventi sentientisque natura est, sine quo sensu membra moveri non possunt, id est per semetipsa concupiscere ne-

queunt, qui sensus concupiscit etiam sine membris ut in spadonibus. Quod Augustinus itaquam verum exponit de irritis concumbendi conatibus & concupiscentiæ carnalis affectibus quibus & spadones moventur etsi destituti carnis est. Et August. non ipsam habitualement concupiscentiam sive violentiæ sive incôntinentiæ, sed illud, quo nos eam maiorem minoremve habere sentimus. Quem sanè non alium quam ipsam partem animæ sensitivam esse manifestum est, quæ quatenus ex apprehendendi & concupiscendi sensu conflatur, proprios suos etiam in bestijs non solum externos sed etiam interiores percipit motus. Et alibi: consequens esse putat ipsum sensum videndi, audiendi, gustandi, olfaciendi, atque tangendi non à Deo sed à diabolo nobis factamur esse colatum. si concesserimus eam concupiscentiam carnis, cui per continentiam repugnans ex illo accidisse peccato quod primum primo homini diabolus persuasit. Nempe ex actu in malitia malitiam potentiam colligit, sed quia non semper sive caro sive animus istiusmodi concupiscentiæ motibus quatitur, causam eorum indagans Iulianus, *genus*, inquit, *concupiscentia est in re vitali, species in motu genitali, modus in opere concupiscentiæ*, *excessus in intemperantia fornicandi*. Vbi per genus Porphyriana phrasi originem concupiscentiæ intelligit, sic enim alio libro iustitiæ genus inquirens, quo nomine, ait, nihil aliud quam originem

Lib. 6. cont.
Iul. c. 18.

Ibid. c. 14.

c. 18. lib. 6.

Lib. 4. cont.
Iul. c. 14.

Lib. 3. cont.
Iul. c. 13.

Lib. 1. operis imperfecti
cont. Iul. f. 31.

originem intelligi volo: Et sic subjungit: merito igitur concupiscentia origo desinitur in igne vitali, quo collecto necesse est ut & r putetur concupiscentia carnalis per quam constituta est vita carnalis. Unde alibi: calorem genitalem vocat.

Lib. 4. cont. Jul. c. 2.

Ex hac igitur carnalis libidinis descriptione bonitatem ejus quasi certissimo consequentem asserens, subnectit ac dicit: Huius itaque appetitus non in genere suo, non in specie, non in modo culpa est, sed in excessu quia genus eius & species ad conditoris operam pertinent. Vbi libidinem concretam homini & instam esse definit, atque idcirco bonam. Cujus argumenti vim studiosissime multis in locis inculcat: Voluptas ergo ista, ait Iulianus, quam tu diabolicam vi videri, iam in supradictis etiam conjugibus habebatur que ut institutio bona, ita etiam benedictione permansit. Et alia Pelagiana phrasi idem tamen

Lib. 2. de nupt. c. 9.

Lib. 1. ad Bonif. c. 15.

Lib. 2. de nupt. c. 34.

Lib. 3. cont. Jul. c. 21.

Ibid. c. 2.

Lib. 5. c. 7.

Lib. 6. c. 17.

Lib. 5. cont. Jul. c. 7.

significante motum genitalem, id est ipsam viriditatem sine qua non potest esse commixtio, a Deo dicimus institutam. Unde quasi in pietatem hac de re dedocens Augustinum, vere inquit, credito quia per IESUM Christum facta sunt omnia & sine ipso factum est nihil. Quæ sane causa fuit; ut passim eam vocarent concupiscentiam naturalem; pro suo modo bonam atque laudabilem. Concupiscentia naturalis, inquit Iulianus, qui modum tenet bono bene utitur, qui modum non tenet bono male utitur. Et rursum: bona igitur concupiscentia, naturalis. Iterumque: Probabilis est in genere suo. Et hoc est quod Augustinus sæpe testatur concupiscentiam illam à Pelagianis veluti bonam naturaliter, ac bonum naturale esse laudatam, atque idcirco eos hortando castitatem docuisse noli vinci à bono sed vince in bono bonum.

Multis porò rationibus præter illam quam ex Dei institutione petitam diximus, suam sententiam astruebant. Imprimis igitur veluti acutissimo utebantur argumento bestiarum libidine quam sine dubitatione à Creatore Deo illis insertam esse constabat, unde quasi in re manifestissima deridet Augustinum Iulianus: Quo enim es deceptus intuitu ut commixtionem corporum, qua Deus instituit, & conciliatricem commixtionis voluptatem qua tam in hominibus quam in pecoribus vigent, diaboli opus & fructum vocares? Sed telum illud brutum multis in locis ab Augustino retunditur. Ut tamen hanc rationem quam ex Philosophia didicerant majore colore probabilitatis perfunderent statuebant hominem ex duplici bonorum genere constatum esse, naturæ videlicet rationalis & irrationalis. Huic subjectionem, illi imperium ita convenire, ut blanditijs inferioris illius boni non deberet ratio subjungi. Aperuit mentem eorum Augustin. Honestate quidem mentis inferius, tamen bonum hominis esse censet corporis voluptatem. Et eodem libro: Si hæc (libidines, in quas animus pronus est) tanquam

Lib. 2. cont. Jul. operu imperf. 329

Lib. 4. cont. Jul. c. 5. & 14. in fin. & de peccat. orig. c. 40.

Lib. 4. cont. Jul. c. 15.

Ibid. c. 12.

minoræ bonæ defendis in qua non debet à supernis animus inclinari, non quasi libido vitium est, sed quia insimul bonum, audi &c. Quam suam sententiam satis dilucidis expressit verbis Iulianus, unde Augustin. eam perceperat: Quoniam, ait,

ex imparibus bonis compositi sumus, animum corpori debere dominari. Quorum alterum cum Dijs, alterum cum bellis est commune. Et ideo id quod est melius, id est animum virtute præditum & membris corporis bene, & cupiditatis imperare. Vbi libidines per cupiditates indicat quibus velut imparibus menti bonis animus virtute præditus imperet. Quod sanè dogma utrumque Pelagianismum sicut Ethnicis Philosophis debet, ita citata verba Sallustio.

In prologo Cassin.

Ut verò magis libidinis bonitatem aperiret nullam inter eam ceterasque creaturas differentiam in bonitate statuebat, sed sicut panis & vinum à Deo creata sunt ideoque bona, ita & carnis libidinem; utriusque verò abusus pariter culpandum esse. Ita diserte testatur Augustinus; sed accipe ipsa verba Iuliani: Si potas accusandum membrum in vigorem (hoc est libidinem) quoniam per ipsam Sodovita flagitij oblitus sunt, accusabis etiam creaturam panis & vini, quoniam hinc quoque eos peccasse Scriptura divina significat. Et ista quidem sunt veluti capita rationum unde totum libidinis patrocinium, causamque suspendunt: Quibus alia nonnulla veluti levioris armaturæ argumenta connectunt. Putabat enim Augustino teste Iulianus commendatorem fieri pulcherrimam istam concupiscentiam, quod ei, tanquam dominæ scilicet, serviunt & ardentius excitantur etiam ceteræ corporis partes sive oculi videntes ad concupiscendum sive alia membra in oculis & amplexibus. Quin etiam quia & alijs concitatur stimulis, & quod narrat Cicero: furens olim adolescentum petulantia, gravitate cantus, modorumque tarditate resederit, bonum aliquid concupiscentiam esse concludit.

Lib. 3. cont. Jul. c. 20.

Lib. 2. de nupt. c. 19.

Lib. 4. cont. Jul. c. 14. in fin.

Lib. 5. cont. Jul. c. 5.

Ibid.

Deinde fieri non potest, inquit, ut quod bonum est non habeat e minimum cum eo laudem sine quo esse non potest. Ex quo confici vult ita libidinem & nuptias esse bonas, ut quæ sine libidine esse non possunt.

Lib. 5. cont. Jul. c. 8.

Denique argumento ex adversarij dictis sumpto, si in fructu ligni (ait idem Iulianus) hæc fuit libido, à Deo facta esse monstratur, & per hoc bona quoque ipsa defenditur. Et hæc quidem de bonitate libidinis Pelagiani. Quæ causa fuit ut etiam Christo Domino in carne versanti ne à principiorum suorum filo aberrarent laudabilem concupiscentiam illam ascribere non erubuerint. Sed quid mirum, si natura len & innocentem affectionem, ut eam Iulianus vocat, naturæ auctori & innocentia restauratori tribuant? Duabus tamen ex causis aliunde ad illam impietatem impulsus sunt. Vna quod vererentur ne si illa Christo defuisset, Apollinaris errore tenerentur, qui sensum & carnem eripuerat: Comparas me, ait Augustinus, & coequas Apollinaris errori, qui carnis sensum negavit in Christo. Nam ut undecumque nebulas imperitis offunderent, libidinem & sensum, unum idemque esse persuadere nitentur ut jam supra fufus declaratum est. Altera, quod non potuisset exemplum dare natura dissimilis nobis: Quasi si concupiscentijs nostris dissimilis fuisset Christus, fuisset etiam natura dissimilis. Nova sanè im-

Lib. 4. cont. Jul. c. 12.

Lib. 2. operu imperf. cont. Jul. fol. 102.

Lib. 5. cont. Jul. c. 15.

Jul. apud Aug. lib. 5. cont. Jul. c. 15.

puden-

udentium istorum Cynicorum exorbitatio: quam eò usque progressuram subverebarat Augustinus, ut libidinem etiam corporibus à resurrectione gloriosis ascriberent, sicut hoc eorum principia postulare videbantur. An istam,

A interrogat quasi asserendo, libidinem sic amatus Lib. 4. cont. ut quomodo eam prius ante peccatum in paradiso possitis, ita etiam resuscitatis corporibus ingeratis? De quo & supra nonnihil diximus.

De bonitate aliarum cupiditatum.

CAPVT OCTAVVM.

NEQVE vero isti carnis libidini tantum, quam illo nomine usitatus vocant, sed omnibus omnino humanis affectibus, quibus animus bonis à Deo creatis ac delectationibus inhiat parem laudem bonitatemque tribuebant. Nam ut probaret Iulianus illam de qua egimus hæcenus libidinem esse bonam, generaliter omnium sensuum voluptatem testem advocavit. Naturalem, inquit, esse omnium sensuum voluptatem testimonio universitatis docemur. Et mox etiam in paradiso ante corruptam sermone sacilego voluntatem illiciti cibi libidinem ut Augustinus eum exponit, seu ut ipse Iulianus loquitur concupiscentiam fuisse sine ullis ambagibus vel ambi-

guitate confirmat que cum pomi, inquit, decore oculis incitasset spem etiam inmundi irritavit speris. Hanc ipsam quod & supra attulimus affectionem naturalem & innocentem nuncupat, nec suo vitio, sed voluntatis occasionem, non causam, fuisse peccatum. Quam doctrinam & Cassianus in libris institutionum tradit. Quod si argumenta Pelagiana quæ supra de libidinis laude & bonitate recensuimus ponderentur, omnia de quacunque alia concupiscentia eandem prorsus obtinent vim, et si de unica illa laudanda propter peccatum originale potissimum fatagant: ut in re manifesta comprobanda non sit operosior à nobis adhibendus labor.

Indagantur causæ cur libidines velut naturaliter bonas commendarent.

CAPVT NONVM.

QUID vero Pelagianos moverit ut libidinem seu concupiscentias tanta nervorum contentione, verborumque garrulitate laudarent operæ pretium est considerare.

Prima quidem eaque capitalis causa fuit, ut peccati originalis traductionem à parente in prolem funditus tollerent, ipsam traductionis succidendo radicem. Videbant enim non posse fieri ut tantum malum generatione trajiceretur in prolem quin aliquid in causa generationis superesset mali. Quam suspensionem ut ab hominum animis removerent, omnia quæ in homine nascente & maxime baptizato sunt, bona esse & laude digna persuadere conati sunt. Augustinus: Quam (carnis concupiscentiam) curavimus à nuptialibus bonis tam proluxa disputatione distinguere propter novos hæreticos, qui cum hac reprehenduntur, calumniantur, quasi nuptias reprehendamus: ut scilicet eam tanquam bonum naturale laudando, suum pestiferum dogma confirmarent quo asserunt prolem que per eam nascitur nullam trahere originale peccatum. Quæ disputatio tanquam de summa rei tanta utrimque virium contentione incaluit ut duodecim illa libros Iuliani adversus Augustinum totidem vel plures Augustini in Iulianum quibus ejus protegerit argumenta pepererit. Vnde idem Augustinus, cum convicisset aliquid in Apostolo Paulo iam baptizato remansisse mali, quod pugnando comprimeretur, En, inquit, tota vestra causa impulsæ, prostrata, contrita, & sicut pulvis quem projicit ventus à facie terra, sic à cordibus eorum quos decipere cuperatis, si hæc voluerint deposito studio conten-

tionis cogitare, proiecta est. Et infra luculentius: Manet lex in membris, quia operatur desideria contra que dimicant & fideles. Hoc est quod funditus subruit hæresim vestram. Quod usque adeo videtur & timetis, ut non aliter ex his apostoli vocibus exire conemini, nisi quanta possessi contentione assereretur &c.

Secunda causa quam libidinis patrocinio prætexebant hæc est, ut ab Apostolis & sanctis viris injuriam propulsarent qua diceretur, ut ipse calumniabatur, semper immoderata libidine fuisse polluti, quasi impetum concupiscentiarum ferre & libidine pollui unum idemque esse credendum sit. Hinc enim illa improba criminatio quod Augustinus Peccantium obsecrantes, Apostolorum & sanctorum omnium consolaretur iniurias, ac mentiretur tantas obscenitatis libidinis vires esse ut eam ratio regere ac frangere non possit, cui nec Apostolorum legio repugnaverit.

Tertia, ne Augustino credentes homines emendationis desperatione frangerentur, & recederent ab eruditione Christi, quasi ea præcipiens qua cupere mortalium natura non possit, quippe malo aggravata congenito. Nam ut supra observatum est eorum vox erat, ingenerata vitia incredibile esse posse consumi; itemque illa, si lex peccati in membris est inserta naturaliter, sane lex & cogens & naturalis nunquam recedens superari utique à voluntate non potest. Hinc & illud: Non esse aliam Augustini intentionem quam ad inferendam virtutibus bellum in vitiorum sacramenta urare, & ad excidium civitatis Dei, omni astu, omni seriore committi, adipsando castitatis desperatione, repugnantes turpitudini territare. De quo late videndus est liber secundus contra Iulianum operis imperfecti.

G Quarta,

Iul. lib. 1. oper. in perf. apud Aug. cont. Iul. f. 100. fol. 102.

Lib. 1. de nupt. & concup. c. 35.

Lib. 2. cont. Iul. c. 3.

Lib. 7. c. 32. 4. 5. Cassianus.

Lib. 1. ad Bonif.

Iul. apud Aug. lib. 3. cont. Iul. c. ult.

Iul. apud Aug. lib. 1. oper. imperf. cont. Iul. f. 106.

Lib. 2. cont. Iul. c. 1. Lib. 1. oper. imperf. cont. Iul. f. 101.

Lib. 3. cont. Iul. c. ult. Lib. oper. imperf. f. 114. 115. 216. 218. &c.